

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative” -
Cod SMIS 30342

GHID PRIVIND STANDARDELE DE INTEGRITATE APLICABILE ÎN SECTORUL EDUCAȚIE

2013

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative” -
Cod SMIS 30342

CUPRINS

INTRODUCERE pag. 3

CAPITOLUL 1 - INTEGRITATEA – Delimitări conceptuale pag. 4

- 1.1 Educația și viața cotidiană pag. 4
- 1.2 Educația și poluarea morală a mediului social pag. 6
- 1.3 Perspectiva etică și perspectiva morală pag. 21

CAPITOLUL 2 - INTEGRITATEA ÎN SISTEMUL EDUCAȚIONAL pag. 24

- 2.1 Integritatea personalului din sistemul de învățământ pag. 24
- 2.2 Standarde de integritate în procesul educațional pag. 30
- 2.3 Promovarea integrității academice pag. 33
- 2.4 Încălcări ale integrității academice pag. 35
- 2.5 Consiliul Național de Etică din Învățământul Preuniversitar pag. 36

CAPITOLUL 3 - BUNE PRACTICI DIN DOMENIUL INTEGRITĂȚII pag. 44

- 3.1 Bune practici identificate la nivelul sistemului educațional francez pag. 44
- 3.2 Bune practici la nivel național pag. 50

SECȚIUNE DEDICATĂ PROMOVĂRII DEZVOLTĂRII DURABILE pag. 58

SECȚIUNE DEDICATĂ PROMOVĂRII EGALITĂȚII DE ȘANSE pag. 63

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ pag. 68

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

INTRODUCERE

Prezentul ghid are **drept grup țintă** funcționarii publici și contractuali reprezentanți ai instituțiilor de învățământ preuniversitar și ai autorităților locale, membri în consiliile de administrație ale unităților școlare din învățământul preuniversitar, personalul din inspectoratele școlare județene și Inspectoratul Școlar al Municipiului București și funcționarii publici din cadrul Ministerului Educației Naționale și își propune să vină în sprijinul acestora în vederea promovării standardelor de integritate aplicabile acestui sector. Promovarea unor standarde ridicate de transparență, integritate și responsabilitate în cadrul administrației publice contribuie la creșterea productivității și consolidează competitivitatea.

Prin acest ghid se urmărește o abordare corectă a implementării standardelor de integritate la nivelul sistemului de învățământ, ce poate deveni o legătură importantă între administrația publică și societate.

Obiectivul ghidului este de a informa și responsabiliza funcționarii publici și contractuali reprezentanți ai instituțiilor de învățământ preuniversitar și ai autorităților locale, membri în consiliile de administrație ale unităților școlare din învățământul preuniversitar, personalul din inspectoratele școlare județene și Inspectoratul Școlar al Municipiului București și funcționarii publici din cadrul Ministerului Educației Naționale cu roluri în domeniul educației prin prezentarea standardelor de integritate aplicabile acestui sector.

În cadrul procesului de elaborare a ghidului au fost utilizate informații rezultate din implementarea proiectului „Prevenirea corupției în educație prin informare, formare, responsabilizare”, materialele de documentare, suporturile de curs elaborate în cadrul proiectului și rapoartele rezultate în urma implementării activităților proiectului.

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

CAPITOLUL 1

INTEGRITATEA – Delimitări conceptuale

1.1 Educația și viața cotidiană

Educația este o dimensiune a omului contemporan care ne însoțește de la naștere până la sfârșitul vieții. Atitudinea față de educație diferă de la individ la individ, în funcție de numeroși factori, care țin atât de personalitatea fiecăruia, cât și de mediul familial și social în care trăiește.

Familia și școala continuă să dețină un loc important în educația oamenilor, deși acest lucru se realizează tot mai mult la concurență cu mass-media și cu internetul.

Într-o viziune optimistă, societatea însăși ar trebui să devină educativă. Cu toate acestea, o serie de fenomene afectează direct nivelul educației:

- manifestările agresive observabile în viața de zi cu zi (pe stradă, la școală, în trafic, la televizor etc)
- limbajul trivial utilizat în mai toate mediile sociale (inclusiv sau cu precădere pe internet).

Astfel de situații se datorează exacerbării nevoii de libertate și înțelegerii greșite a drepturilor omului și democrației, coroborat cu absența aplicării unor măsuri preventive, dar și punitive. În același timp, pentru a genera o schimbare de atitudine la nivel societal, sunt necesare măsuri preventive concertate întreprinse de școală, de familie, de mass-media, pe lângă aplicarea de sancțiuni drastice față de cei care nesocotesc regulile de conviețuire socială.

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

Dispersarea resurselor umane, materiale și financiare nu poate duce decât la dispersarea activității educative însăși și la diminuarea efectelor ei practice, la scară națională și la nivelul comunităților locale.

În susținerea acestei idei prezentăm Raportul către UNESCO al Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI, în care se menționează „necesitatea întoarcerii la educație”, deoarece „schimbările de proporții din modelul tradițional de viață presupun din partea noastră o mai bună înțelegere a aproapelui și a lumii în general; ele presupun înțelegerea reciprocă, schimbul pașnic de idei, și fără îndoială, armonia – tocmai acele lucruri care lipsesc în lumea de azi.”

În acest context ce impune o viziune strategică concertată, se impune o analiză a oportunității constituirii unui organism național în domeniul educației care să unifice forțele existente și să elaboreze un program național de perspectivă, centrat pe nevoile fundamentale ale societății românești de astăzi și de mâine, cu implicarea activă a factorilor cointeresați în cadrul procesului educațional de la toate nivelele.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

1.2 Educația și poluarea morală a mediului social

Dacă despre poluarea mediului natural al omului contemporan se poartă discuții aprinse, în timp ce despre poluarea morală a societății umane se discută destul de puțin în zilele noastre. În timp ce pentru prevenirea și combaterea poluării mediului de viață natural există convenții internaționale, manifestări și atitudini publice, poluarea morală apare ca un subiect pentru care nu există suficient interes la nivel public. O explicație poate fi dată de faptul că, în absența funcționării unor organisme care să aibă ca obiectiv menținerea și îmbunătățirea nivelului moral al societății în ansamblu, deși la nivel de discurs, cu toții considerăm că acest subiect este unul extrem de important, cu impact direct și pe termen lung asupra mediului social și asupra calității vieții, acordăm deseori o importanță mult mai sporită subiectelor stringente, punctuale, dar mai puțin importante.

La nivelul învățământului preuniversitar, există la acest moment Consiliul Național de Etică din Învățământul Preuniversitar, organism ce are ca scop promovarea eticii profesionale. Este nevoie de astfel de organisme, care să fie promovate, susținute și dezvoltate și care să identifice soluțiile necesare pentru promovarea standardelor etice în sistemul educațional.

Este, de asemenea, momentul ca și în școală să se inițieze mai multe activități consacrate formării conștiinței și conduitei morale a elevilor. Conform Strategiei Naționale Anticorupție și Strategiei Anticorupție în Educație - Obiectivul specific 2: Creșterea gradului de informare a publicului cu privire la impactul fenomenului de corupție -, Ministerul Educației Naționale va introduce tematica anticorupție în cadrul activităților extracurriculare

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”

- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

și al programelor școlare prin promovarea unei discipline opționale în cadrul CDȘ - curriculum la decizia școlii - din ariile curriculare Om și Societate și Consiliere și Orientare. Acest tip de demers reprezintă un prim pas în conturarea unei abordări strategice de a promova integritatea la nivelul tinerei generații.

În același timp, o astfel de măsură nu este *per se* suficientă pentru a genera o schimbare sustenabilă. Este necesară o abordare comprehensivă și care să implice parteneriate școală – comunitate – familie, campanii naționale și locale ample pentru promovarea unui comportament de recunoaștere și respingere a corupției, sprijinirea organismelor de promovare a eticii și deontologiei profesionale, instruirea cadrelor didactice în domeniul promovării integrității, realizarea unui portal și a unei baze de date pentru sesizări on-line. Strategia Anticorupție în Educație, dezvoltată în cadrul proiectului „Prevenirea corupției prin informare, formare și responsabilizare”, cuprinde aceste obiective ce urmează a fi operaționalizate prin aplicarea măsurilor concrete aferente.

Totodată, în cadrul proiectului menționat, au fost deja aplicate o serie de măsuri din categoria celor prezentate mai sus, dintre care menționăm: instruirea membrilor consiliilor de administrație ale unităților școlare din învățământul preuniversitar din două regiuni de dezvoltare ale României (1416 reprezentanți) în domeniul integrității, realizarea unei baze de date pentru sesizări online ce poate fi accesată pe situl www.educatiepentruviitor.ro, derularea unei ample campanii naționale de promovare a integrității la nivelul sectorului educațional preuniversitar, realizarea unei cercetări naționale cu privire la vulnerabilitățile la corupție existente la nivelul sectorului educațional preuniversitar, elaborarea Strategiei Anticorupție în Educație prin implicarea factorilor cointeresați din învățământul preuniversitar, organizarea a

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

10 dezbateri regionale în cadrul unui proces de consultare publică cu privire la conținutul Strategiei Anticorupție în Educație.

Educația – înțeleasă ca și investiție în oameni pe termen lung – însoțită și de unele măsuri coercitive va putea, desigur, să resinstaleze în societatea românească cu un climat moral adecvat.

Prezentarea valorilor profesionale din domeniile eticii, deontologiei și conduitei profesionale - respectarea acestora trebuie cerută tuturor celor care își desfășoară activitatea în învățământ, dacă se dorește ca scopul organizațional să fie îndeplinit:

- supremația Constituției și a legii – toți factorii care își desfășoară activitatea în învățământ au obligația de a respecta Constituția și legile țării;
- prioritatea interesului public - există îndatorirea de a considera interesul public mai presus decât interesul personal, în exercitarea atribuțiilor specifice funcției pe care o ocupă;
- asigurarea egalității de tratament – personalul din învățământ are obligația de a aplica același regim juridic în situații identice sau similare;
- nediscriminarea - neadmiterea de discriminări pe criterii de vârstă, sex, rasă, origine etnică, apartenență religioasă sau de orice altă natură;
- profesionalismul - personalul din învățământ are obligația de a îndeplini atribuțiile de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, corectitudine și conștiinciozitate;

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”

- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

- loialitatea - se exprimă prin atașamentul față de instituție și valorile promovate de aceasta;
- integritatea morală - personalului din învățământ îi este interzis să solicite sau sa accepte, direct ori indirect, pentru ei sau pentru alții, vreun avantaj ori beneficiu în considerarea funcției pe care o dețin sau sa abuzeze în vreun fel de aceasta funcție;
- cinstea și corectitudinea, principiu conform căruia în exercitarea funcției și în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu personalul din învățământ trebuie să fie de bună - credință;
- respectul - se manifestă prin considerația pe care întreg personalul din învățământ o acordă persoanelor, colegilor, superiorilor, subordonaților, drepturilor și libertăților acestora, instituțiilor, legilor, valorilor sociale, normelor etice și deontologice.

În cadrul proiectului „Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”, reprezentanții sectorului educațional preuniversitar au identificat o serie de măsuri ce pot contribui la crearea unui climat de etică profesională în învățământul preuniversitar:

- profesionalizarea învățământului preuniversitar (inspectorii școlari, membrii consiliilor de administrație din școli);
- transparentizarea tuturor procedurilor de resurse umane (numiri în funcții de conducere la nivel de școală, inspectorate școlare, casa corpului didactic, promovări în funcție, examene);

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”

- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

- mai bună corelare a grilei salariale cu nivelul experienței, competenței și rezultatelor cadrelor didactice;
- mai bună motivare a profesorilor debutanți prin recompensare, dar și motivare extra-salarială (cursuri de pregătire, stimulente etc);
- interzicerea și monitorizarea meditațiilor în particular realizate cu proprii elevi de la clasă și sancționarea nedeclarării acestei activități către organele fiscale;
- modificarea curriculumului și bacalaureat diferențiat în funcție de profilul liceului, astfel încât cunoștințele acumulate în timpul liceului să permită majorității elevilor promovarea examenului de bacalaureat în funcție de profilul absolvit, de tipul de BAC, elevul să aibă acces la anumite facultăți;
- accesul la învățământul liceal și superior să se realizeze numai pe baza examenelor de evaluare scrise;
- menținerea supravegherii video la examenul de bacalaureat, cât și la toate celelalte tipuri de examinene - naționale, olimpiade, titularizare etc;
- ocuparea posturilor în învățământ să se facă prin examen național, nu la nivelul școlii. La nivel de școală, gradul de dificultate al subiectelor va fi diferit, deci evaluarea nu va fi unitară.

Ne naștem într-o cultură, ne formăm și ne stabilizăm într-un orizont cultural, suntem deopotrivă creatori și receptori de cultură. Conform sociologului olandez Geert Hofstede¹,

¹ Gerard Hendrik Hofstede (n. 1928 în Haarlem) sociolog olandez. A fost manager de personal la IBM, unde a realizat un studiu la nivelul întregii organizații legăturile dintre specificul național și cultura organizațională. Hofstede a demonstrat că există legături naționale și regionale care afectează comportamentul societăților și organizațiilor, care persistă în timp.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

există diferențe între diferitele culturi organizaționale în funcție de poporul din care membrii organizației fac parte.

Astfel, Hofstede a identificat cinci dimensiuni care definesc specificul național²:

- *Distanța față de putere (PDI)*, sau gradul de acceptare al puterii de către membrii mai puțin puternici al organizațiilor;
- *Gradul de individualism (respectiv de colectivism) (IDV)*, sau măsura în care individul este integrat în grupuri;
- *Masculinitatea sau feminitatea (MAS)*, sau distribuția rolurilor între sexe;
- *Gradul de evitare al incertitudinii (UAI)*, sau gradul de toleranță al unei societăți la ceea ce este ambiguu sau nesigur, cu referire directă la căutarea adevărului de către om;
- *Orientarea spre viitor³ (LTO)*, care definește orientarea membrilor unei societăți fie spre aparențe și spre îndeplinirea obligațiilor față de societate (pentru orientarea pe termen scurt), versus înclinația spre durabilitate și perseverență (orientarea pe termen lung).

Geert Hofstede nu a măsurat valorile celor cinci dimensiuni și pentru cazul special al României. Există totuși estimări ale acestora realizate de alți cercetători^{4,5}. Conform acestor estimări, indicele distanței față de putere are o valoare de 90 din 100 puncte, indicele de

² http://www.geert-hofstede.com/hofstede_dimensions.php vizualizat pe 27.03.2012

³ Acest din urmă criteriu a fost descris încă din timpuri străvechi de către filosoful chinez Confucius (aproximativ 500 î. Hr), criteriul putând fi totuși aplicat și la țări care nu au o moștenire confucianistă. A se vedea și www.geert-hofstede.com

⁴ Androniceanu, A. (2008), *Noutăți în managementul public*, Ediția a III-a, Editura Universitară, București, pp. 310-312.

⁵ A se vedea și http://www.geert-hofstede.com/hofstede_dimensions.php

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

individualism are valoarea de 30 din 100 puncte, indicele masculinității are valoarea 42 din 100 puncte iar indicele de evitare al incertitudinii are o valoare de 90 din 100 puncte. Indicele orientării pe termen lung nu a fost estimat, așa că nu va fi luat în considerare în prezentul studiu.

Din punctul de vedere al ipotezelor de lucru sunt interesante în primul rând indicele distanței față de putere și indicele de evitare a incertitudinii, care au ambele o valoare foarte ridicată. Acest lucru explică așteptările ridicate în ceea ce privește influența managementului în elaborarea sistemelor de proceduri, și cu privire la celelalte așteptări la adresa managementului. De asemenea, acest lucru explică și apariția temerii ca și cauză a apariției inconsistenței în răspunsuri. Indicele evitării incertitudinii este o măsură a deficitului de responsabilitate din cadrul administrației publice⁶, deficit care se face simțit.

Prin urmare, cultura organizațională este un set de valori și principii care dă unei entități identitate și guvernează toate procesele care au loc în ea. Prin cultura organizațională orice membru al organizației se identifică cu aceasta. Mai mult, valorile și principiile care formează cultura organizațională sunt acele elemente pe care membrii organizației le transmit către exterior.

Integritatea ar trebui reprezinte o preocupare generală și profundă a fiecărui om definită ca mulțimea acțiunilor și atitudinilor corecte generate de obligațiile morale și profesionale ale fiecăruia. Chiar dacă unele condiții socio-politice și culturale influențează nivelul și calitatea

⁶ Dumitrescu, M. (2010), „Deficitul de responsabilitate și de performanță în domeniul CDI”, lucrare prezentată în cadrul seminarului național „Dezvoltarea instituțională a sistemului CDI și performanța economică” Organizat de INCSMPS București în perioada 07 – 08 iulie 2010

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

vieții morale private, integritatea rămâne în ultimă instanță o problemă de opțiune și alegere personală⁷.

Integritatea nu reprezintă doar o cerință pentru reprezentanții sistemului educațional, însă sistemul educațional deține un rol fundamental în formarea de atitudini și reprezentări despre viață, reprezentând un prim sistem social cu care interacționează, dar și în cadrul căruia se formează fiecare persoană.

Integritatea în sectorul educațional se poate realiza doar cu implicarea activă și egală a tuturor partenerilor implicați în procesul educațional: elevi, părinți, cadre didactice.

Principalul document european care orientează dezvoltarea europeană în următorul deceniu îl constituie **Strategia Europeană Orizont 2020**⁸. Două din cele trei ținte strategice pentru 2020 au relevanță pentru sistemele de învățământ:

- creșterea inteligentă: dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;
- creșterea favorabilă incluziunii: promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

Atingerea acestor ținte strategice presupune intervenții susținute la nivelul sistemului de învățământ: „creșterea inteligentă înseamnă consolidarea cunoașterii și inovării ca elemente motrice ale viitoarei creșteri. Pentru aceasta este necesar să îmbunătățim calitatea sistemelor noastre de învățământ, să întărim performanța în cercetare, să promovăm inovarea

⁷ B. Killinger, *INTEGRITY – doing the right thing for the right reason*, McQueen’s University Press, 2007, p. 158

⁸ Comunicare a Comisiei. Europa 2020. O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii. Bruxelles: 03.03.2010.

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”

- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

și transferul de cunoștințe în Uniune, să folosim pe deplin tehnologiile informației și comunicațiilor și să ne asigurăm că ideile inovatoare pot fi transpuse în noi produse și servicii care generează creștere, locuri de muncă de calitate și care contribuie la abordarea provocărilor cu care se confruntă societatea europeană și mondială”⁹. Aceasta în condițiile în care „un sfert din toți elevii au competențe slabe de citire, unul din șapte tineri abandonează studiile și formarea prea devreme. Aproximativ 50% ating un nivel mediu de calificare, însă acesta nu este suficient pentru a răspunde nevoilor pieței.

Pentru o mai bună interpretare a conceptelor și principiilor utilizate pe parcursul acestui ghid, vom defini o serie de termeni cheie pentru a putea pleca de la un numitor comun:

☞ **Integritate:** semnifică caracter integru, sentiment al demnității, dreptății și conștiințozității, care servește drept călăuză în conduita omului; onestitate, incoruptibilitate.

☞ **Transparență:** modalitate de lucru, principiu al unor conducători sau organe conducătoare de a face cunoscută public, în permanență, întreaga lor activitate.

☞ **Corupție:** ansamblu de activități imorale, ilicite, ilegale realizate de indivizi care exercită un rol public și care abuzează de puterea publică pe care o exercită pentru a-și promova anumite interese personale, interese ale altora sau pentru a obține pentru sine beneficii materiale sau financiare.

☞ **Vulnerabilitate:** reprezintă starea de fapt care diminuează capacitatea de reacție la riscurile existente sau potențiale sau care favorizează apariția și dezvoltarea acestora.

⁹ Idem, p. 14

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

☞ **Vulnerabilitate la corupție:** semnifică zona, structura sau domeniul care prezintă puncte slabe, care pot fi ușor atacate și vătămate de persoane sau organizații, care acționează în vederea realizării scopurilor propuse cu încălcarea prevederilor legale, afectând în acest mod credibilitatea instituției și a personalului care își desfășoară activitatea în cadrul acesteia.

☞ **Standard:** Normă sau ansamblu de norme care reglementează calitatea, caracteristicile, forma unui produs sau unei activități; document în care sunt consemnate aceste norme; totalitatea prescripțiilor de standardizare; document, act (oficial) în care sunt consemnate aceste prescripții.

☞ **Etică:** Ansamblu de norme în raport cu care un grup uman își reglează comportamentul pentru a deosebi ce este legitim și acceptabil în realizarea scopurilor.

☞ **Deontologie:** normele de conduită și obligațiile etice și morale în exercitarea unei activități profesionale.

Integritatea publică poate fi definită atât prin prisma integrității proceselor - de luare a deciziilor, de implementare a deciziilor, de gestiune a banilor publici, cât și prin prisma integrității personalului sau agenților publici (aleși locali, funcționari publici sau alte categorii de personal). Integritatea publică este tratată prin asociere cu fenomenul corupției, definit ca fiind orice act de folosire a autorității publice în interes personal.

Înțelegem prin integritatea publică atât integritatea și transparența proceselor de luare și de implementare a deciziilor, de gestionare a banilor publici, cât și integritatea personalului implicat.

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”

- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

☞ Integritatea personalului este definită de ansamblul prevederilor legale, de practici, proceduri prin care personalul care deservește beneficiarii, proceduri prin care este selectat, verificat, promovat sau sancționat. Domenii relevante: conflicte de interese, incompatibilități, averi dobândite ilicit sau nejustificat, fapte de corupție, abuz.

☞ Integritatea la nivelul procesului implicat în luarea și implementarea deciziilor este definită prin:

a) informații disponibile și accesibile publicului cu privire la aceste procese și proceduri de consultare sau participare la ședințe publice, conform cerințelor legilor nr. 544/2000¹⁰ și nr. 52/2003¹¹

b) mecanisme de verificare și control ale acestor procese prin participare cetățenească, consultarea cetățenilor/ ONG-urilor / mediului de afaceri sau mass-media cu privire la reglementari locale.

c) mecanisme de publicitate, verificare și control al gestiunii banilor publici.

De asemenea, asociat integrității, ca și mod de manifestare a acesteia, este conceptul de transparență în serviciul public, concept prin care înțelegem, suma mecanismelor utilizate de către autoritatea publică prin care transmite societății civile imaginea fidelă a activității desfășurate în serviciul acesteia.

¹⁰ Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, publicată în Monitorul Oficial nr. 663 din 23 octombrie 2001, consolidată 2009.

¹¹ Legea nr. 52/2003, legea privind transparența decizională în administrația publică, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr.70 din 03 februarie 2003.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

Modalitățile prin care juridic operaționalizăm conceptul de transparență sunt:

- ☞ asigurarea accesului cetățenilor la informațiile de interes public, în conformitate cu legislația specifică în domeniu;
- ☞ participarea cetățenilor la elaborarea de acte normative și la ședințele publice ale autorității.

Transparența are rolul de a preveni acțiuni care amenință integritatea publică (acte de corupție) și de a evalua performanța administrației publice (capacitatea administrativă). Mecanismele prin care se asigură integritatea publică au ca scop, în general, următoarele:

- ☞ micșorarea numărului ocaziilor de manifestare a fenomenului corupției;
- ☞ mecanisme de mărire a gradului de responsabilitate;
- ☞ elaborarea și implementarea de strategii, metode și proceduri de contracarare a corupției.

Aceste mecanisme ar trebui să formeze un sistem integrat, care urmărește:

- ☞ echilibrarea spațiului de manifestare a autorității publice;
- ☞ interdependență între diferitele componente ale sistemului;
- ☞ controlul conflictelor de interese în sectorul public;
- ☞ dispersarea centrelor de decizie publică (centre de putere).

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

Sistemul de integritate poate fi relaționat cu perspectiva asupra reformei sistemului social și administrativ, precum și cu o serie de procese la nivel guvernamental (instrumente de conducere a serviciilor publice, transformări la nivel organizațional, reforme juridice, etc.), precum și cu participarea societății civile la reforma sistemului socio-politic (sectorul economiei private, entitățile mass-media, categoriile socio-profesionale, etc.).

Integritatea academică este definită de Centrul pentru Integritate Academică din SUA¹² ca fiind un angajament față de **cinci valori fundamentale** atât pentru conduita profesională, cât și pentru cea morală: **onestitatea, încrederea, corectitudinea, respectul și responsabilitatea.**

În viziunea celor de la Centrul pentru Integritate Academică, **integritatea** se construiește pe baza unor discuții continue despre cum aceste valori sunt sau nu incluse în activitatea instituției respective. Aceste discuții se interconectează cu misiunea instituției, politicile și strategiile acesteia, și astfel se încurajează dezvoltarea unui climat de integritate, bazat pe valorile sus menționate pentru obținerea și menținerea integrității la nivelul proceselor de predare și instruire.

1. Onestitatea

Onestitatea reprezintă un fundament al activităților de predare, învățare, cercetare și al altor tipuri de activități. În orice instituție de învățământ este imperativă sancționarea: fraudei, furtului, înșelătoriei și a altor comportamente indecente care pot pune în pericol drepturile celorlalți și/sau binele comun. În cursa pentru cunoaștere, elevii trebuie să fie onești cu ei

¹² Centrul pentru Integritate Academică reprezintă un consorțiu format în 1997, din 200 de colegii și universități din SUA.

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

înșiși și cu ceilalți, indiferent că se găsesc în sălile de clasă, în laboratoare, în bibliotecă sau în sala de sport.

Cultivând onestitatea, punem fundația pentru integritate pe tot parcursul vieții, dezvoltând în fiecare dintre elevi curajul de a face alegeri dificile, de a-și asuma responsabilitatea pentru acțiunile sale și consecințele acestora.

2. Încrederea

Elevii răspund la onestitate cu încredere. Încrederea este promovată de școlile care stabilesc reguli clare pentru efectuarea temelor sau pentru evaluarea elevilor. Numai cu încredere putem colabora, face schimb de idei fără să ne fie teamă că munca noastră va fi furată sau că reputația ne va fi afectată.

3. Corectitudinea

O evaluare corectă este esențială în procesul de învățământ. Pentru elevi, sunt importante anumite componente ale corectitudinii, cum ar fi: predictibilitate, așteptări clare și sancționarea necinstei. Raționamente, precum: „*toată lumea face așa*” sau „*ștacheta a fost ridicată prea sus*” nu justifică sau scuză un comportament necinstit.

4. Respectul

Elevii arată respect venind la școală, ajungând la timp la orele de curs, fiind atenți, participând la dezbateri, respectând termenele limită și performând la nivelul lor de performanță. Cadrele didactice arată respect ascultând ideile elevilor, dând un feedback onest în urma evaluării activității acestora, valorizând aspirațiile și idealurile acestora.

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

5. Responsabilitatea

Atât elevii, cât și cadrele didactice, ar trebui să aibă un comportament responsabil. Indiferent de circumstanțe, membrii unei comunități educaționale nu ar trebui să tolereze sau să ignore un comportament necinstit din partea altora.

Atunci când instituțiile ce activează în sectorul educațional, dar și personalul din cadrul acestora, adoptă și aplică în mod responsabil standarde de integritate, putem afirma că atât sistemul de învățământ, cât și societatea beneficiază de baza fundamentală pentru viitori cetățeni responsabili și pentru o societate axată pe valori și responsabilitate.

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

1.3 Perspectivă etică și perspectivă juridică

Între morală și drept există și asemănări și deosebiri. În timp ce morala provine din religie, din impuneri sociale sau autoimpuse de conștiința individuală, norma juridică provine din prescripțiile autorităților publice, împuternicite cu atribuții normative. Dreptul are un scop „eficient” și anume o mai bună organizare a vieții în societate.

Din punctul de vedere al sancțiunilor, există, de asemenea, deosebiri. Dreptul dispune și folosește sancțiunea, constrângerea, execuția silită, pentru a duce la îndeplinire cauza juridică. Pe de altă parte, sancțiunea morală se realizează la nivelul conștiinței individuale sau se materializează prin blamul comunității sau societății.

În ceea ce privește asemănările, se poate reține faptul că normele juridice, cât și normele morale se referă la raporturile dintre individ și comunitate sau societate.

Deși sunt sisteme normative distincte, morala și dreptul se află într-o strânsă legătură. Dreptul încorporează majoritatea conceptelor morale. În același timp, între drept și morală nu ar trebui să existe sciziune.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”

- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

În analiza teoretică a conceptului de integritate pot fi utilizate ca principii care să asigure integritatea în sectorul public, următoarele:

- **principiul legalității:** autoritățile și instituțiile publice au obligația de a respecta drepturile și libertățile cetățenilor, normele procedurale, libera concurență și tratamentul egal acordat beneficiarilor serviciilor publice;
- **principiul supremației interesului public:** ordinea de drept, imparțialitatea și eficiența autorităților și instituțiilor publice sunt ocrotite și promovate de lege;
- **principiul bunei administrări:** autoritățile și instituțiile publice sunt datorate să își desfășoare activitatea în realizarea interesului general, cu un grad ridicat de profesionalism, în condiții de eficiență, eficacitate și economicitate a folosirii resurselor;
- **principiul bunei conduite:** este încurajat și stimulat personalul cu o bună conduită dovedită în exercitarea atribuțiilor de serviciu și care promovează o imagine favorabilă instituției;
- **principiul bunei credințe:** este încurajat și stimulat personalul care își exercită atribuțiile cu bună credință;
- **principiul responsabilității:** este încurajat și stimulat personalul care se implică activ în realizarea competențelor legale.
- **principiul respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului:** autoritățile și instituțiile publice trebuie să pună în centrul activității lor respectarea ființei umane și a drepturilor și libertăților fundamentale de care aceasta se bucură așa cum sunt acestea reglementate de sistemul național și european de drept.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

În opinia doctrinei de specialitate¹³, sunt promovate șapte principii relevante din perspectiva integrității în viața publică:

- **altruism:** cei care dețin funcții publice ar trebui să ia deciziile numai în termeni de interes public, aceste decizii nu trebuie luate pentru a dobândi beneficii financiare sau alte avantaje materiale pentru ei înșiși, familie sau apropiați
- **integritatea:** Funcționarii și oficialii publici nu trebuie să-și creeze obligații financiare sau de alt gen față de organizații sau indivizi din afară, care ar putea exercita o influență asupra modului în care își duc la îndeplinire îndatoririle oficiale
- **obiectivitatea:** În timpul gestionării afacerilor publice, persoanele aflate în funcții publice trebuie să facă aceste alegeri numai pe bază de merit
- **responsabilitatea:** Cei care sunt numiți în funcții publice sunt responsabili pentru deciziile și acțiunile lor în fața publicului și trebuie să se supună oricărui gen de cercetare analitică specifică funcției lor
- **deschiderea:** Persoanele aflate în funcții publice trebuie să fie pe cât de transparente posibil cu privire la toate deciziile și acțiunile lor.
- **onestitatea:** Persoanele care dețin funcții publice au datoria de a declara orice interese particulare ce au legătură cu îndeplinirea datoriilor publice și de a lua atitudine în sensul rezolvării oricărui conflict de interese care pot apărea, astfel încât să protejeze interesul public.
- **capacitățile de conducere:** Oficialii publici trebuie să promoveze și să sprijine aceste principii prin modul de conducere și prin puterea exemplului personal.

¹³ Ghidul Transparency International, *Sisteme de Integritate Publică*, Volum editat de Jeremy Pope, Asociația Română pentru Transparență, București, 2002;

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

CAPITOLUL 2

Integritatea în sistemul educațional

2.1 Integritatea personalului din sistemul de învățământ

În general, se apreciază că integritatea este o chestiune de opțiune personală care ține de asumarea unui set de valori etice. Integritatea personală este determinată în special, de conduita etică a individului. Etica reprezintă, conform Dicționarului explicativ al limbii române, totalitatea normelor de conduită morală, iar morala a fost definită ca știința binelui și a fericirii, știința moravurilor.

Integritatea nu este doar o cerință pentru demnitarii a căror avere ajunge să fie obiectul de investigare a structurilor de stat. Definită ca mulțimea acțiunilor și atitudinilor corecte generate de motive corecte, integritatea ar trebui să fie o preocupare generală și profundă a fiecărui om. Chiar dacă unele condiții socio-politice și culturale influențează nivelul și calitatea vieții morale private, integritatea rămâne în ultimă instanță o problemă de opțiune și alegere personală ¹⁴.

Analiza citată realizată de psihologul Barbara Killinger evidențiază, de asemenea, o serie de factori de risc ce aduc prejudicii serioase listei de valori personale. Unul dintre cei mai activi agenți de degradare a integrității este abuzul în muncă. Persoanele care muncesc

¹⁴ B. Killinger, *INTEGRITY – doing the right thing for the right reason*, McQueen’s University Press, 2007, p. 158

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”

- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

peste măsură ajung să-și ruineze treptat nu numai sănătatea și relațiile personale, dar mai ales capacitatea de a privi echilibrat și corect lumea și semenii. Alți factori incriminați în pierderea credinței în principiul integrității ar fi nesiguranța personală și publică, dar și lipsa respectului și a demnității personale. Toate aceste dimensiuni ale vieții se întrepătrund și se intercondiționează.

Deontologia reprezintă doctrina privitoare la normele de conduită și la obligațiile etice ale unei profesii (conform DEX, ed. 1998). Sintagma "deontologie" provine din cuvintele grecești deontos care înseamnă "ceea ce se cuvine" și logos care înseamnă "știință".

Normele de deontologie profesională, în sens general, nu prevăd sancțiuni; sunt, în ultimă analiză, expresia filozofiei unei profesii, sinteza comandamentelor pe care societatea le formulează la adresa acestora. Ele sunt, mai degrabă, profesii de credință, care conferă slujitorilor lor un statut aparte, sunt recomandări care au în substanța lor norme juridice.

Atunci când normele deontologice sunt încălcate și prin nesocotirea lor sunt afectate valorile apărute prin drept, ele sunt sancționate de către stat, devenind astfel norme juridice. Acest lucru se întâmplă și în cazul normelor deontologice aplicabile personalului din sistemul de învățământ, norme care au fost integrate în coduri deontologice și au caracter obligatoriu.

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

Personalul din sistemul de învățământ preuniversitar de stat, particular și confesional, responsabil cu instruirea și educația, în mod particular cadrele didactice, trebuie să își desfășoare activitatea profesională în conformitate cu următoarele **valori și principii**¹⁵:

- a) imparțialitate, independență și obiectivitate;
- b) responsabilitate morală, socială și profesională;
- c) integritate morală și profesională;
- d) confidențialitate;
- e) activitate în interesul public;
- f) respectarea legislației generale și a celei specifice domeniului;
- g) respectarea autonomiei personale;
- h) onestitate și corectitudine intelectuală;
- i) respect și toleranță;
- j) autoexigență în exercitarea profesiei;
- k) interes și responsabilitate în raport cu propria formare profesională;
- l) implicarea în democratizarea societății, în creșterea calității activității didactice și a prestigiului unității/instituției de învățământ preuniversitar, precum și a specialității/domeniului în care lucrează;
- m) respingerea conduitelor didactice inadecvate.

¹⁵ Art. 7 din proiectul Codului de Etică pentru Învățământul Preuniversitar elaborat în baza Art. 10 și a Art. 16 din *ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5550/ 2011 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului național de etică din învățământul preuniversitar.*

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

În vederea asigurării unui învățământ de calitate, **în relațiile cu elevii**¹⁶, persoanele responsabile cu instruirea și educația, în mod particular cadrele didactice, au obligația de a cunoaște, respecta și aplica un set de **norme de conduită**. Acestea au în vedere:

(1) *Ocrotirea sănătății fizice, psihice și morale a elevilor prin:*

- a) supravegherea permanentă a acestora pe tot parcursul activităților în școală cât și în cadrul celor organizate de unitatea școlară în afara acesteia, în vederea asigurării depline a securității tuturor celor implicați în aceste acțiuni;
- b) interzicerea agresiunilor fizice și tratamentelor umilitoare, sub orice formă, asupra elevilor;
- c) asigurarea protecției fiecărui elev, prin denunțarea formelor de violență fizică exercitate asupra acestora, a oricărei forme de discriminare, abuz, neglijență sau de exploatare a elevilor, în conformitate cu prevederile Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările și completările ulterioare;
- d) excluderea oricăror forme de abuz sexual, emoțional sau spiritual;
- e) interzicerea hărțuirii sexuale și a relațiilor sexuale cu elevii, inclusiv a celor consensuale;

(2) *Responsabilitate în vederea atingerii de către elevi a standardelor de performanță prevăzute de documentele școlare.*

(3) *Respectarea principiilor docimologice.*

¹⁶ Art. 7 alin.1,2,3,4,5,6,7 din proiectul Codului de Etică pentru Învățământul Preuniversitar elaborat în baza Art. 10 și a Art. 16 din *ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5550/ 2011 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului național de etică din învățământul preuniversitar.*

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

(4) Interzicerea oricăror activități care generează corupție:

- a) fraudarea examenelor de orice tip contra bani, obiecte, servicii etc;
- b) solicitarea de către personalul didactic a unor sume de bani sau cadouri în vederea obținerii de către elevi a unor rezultate școlare incorecte;
- c) traficul de influență și favoritismul în procesul de evaluare;
- d) colectarea de fonduri de la elevi sau de la părinții acestora pentru cadouri sau pentru protocolul destinat cadrelor didactice antrenate în organizarea și desfășurarea unor activități de evaluare (examene și evaluări naționale, olimpiade, alte concursuri școlare etc.);
- e) interzicerea meditațiilor cu proprii elevi, contra unor avantaje materiale.

(5) Interzicerea implicării elevilor în activități de partizanat politic și de prozelitism religios, organizate special în acest sens de către persoanele responsabile cu instruirea și educația elevilor, în cadrul unităților de învățământ preuniversitar sau în afara acestora.

(6) Excluderea din relațiile cu elevii a oricărei forme de discriminare, asigurarea egalității de șanse și promovarea principiilor educației inclusive.

(7) Respectarea demnității și recunoașterea meritului personal al fiecărui elev.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

În relația cu părinții/tutorii legali, persoanele responsabile cu instruirea și educația, în mod particular cadrele didactice, vor respecta și aplica următoarele **norme de conduită**¹⁷:

- a) acordarea de consultanță părinților/tutorilor legali în educarea propriilor copii și susținerea rolului parental;
- b) stabilirea unei relații de încredere mutuală, a unei comunicări deschise și accesibile;
- c) disponibilitatea pentru rezolvarea problemelor educative enunțate de către părinți/tutori legali;
- d) informarea părinților/tutorilor legali despre toate aspectele activității elevilor prin furnizarea explicațiilor necesare înțelegerii și aprecierii conținutului serviciilor educative;
- e) informarea părinților/tutorilor legali despre evoluția activității școlare, evitând tendințele de prezentare parțială sau cu tentă subiectivă;
- f) respectarea confidențialității datelor furnizate și a dreptului la intimitate individuală și familială;
- g) persoanele responsabile cu instruirea și educația, în mod particular personalul didactic, nu vor impune, în relația cu părinții/tutorii legali, dobândirea/primirea de bunuri materiale sau sume de bani pentru serviciile educaționale oferite;
- h) consilierea părinților/tutorilor legali privind alternativele de formare și dezvoltare optimă a copiilor lor, din perspectiva expertizei psihopedagogice și a respectării interesului major al copilului.

¹⁷Art. 8 din proiectul Codului Etic pentru Învățământul Preuniversitar, elaborat în baza Art. 10 și a Art. 16 din *Ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5550/2011 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului național de etică din învățământul preuniversitar*

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

2.2 Standarde de integritate în procesul educațional¹⁸

a. Standarde privind relațiile dintre cadrele didactice

- Să promoveze respectul reciproc între cadrele didactice din cadrul aceleiași instituții de învățământ preuniversitar;
- Să manifeste intransigență anunțând și demascând orice tentativă de corupție, dacă aceasta există și poate fi dovedită în rândul cadrelor didactice;
- Să militeze împotriva oricărei forme de plagiat în activitatea de cercetare științifică sau în activitatea de elaborare a manualelor școlare;
- Să militeze împotriva discriminării din mediul academic;
- Să promoveze și să respecte principiile și valorile menționate în codul etic, prin activitățile de predare – învățare.

b. Standarde privind relațiile dintre elevi

- Să se promoveze spiritul de colegialitate și respectul reciproc între toți elevii instituției;
- Să se rezolve pe cale amiabilă conflictele sau disputele ce pot apărea în relațiile dintre elevi, evitându-se un limbaj sau ton necorespunzător;

¹⁸ Țonea B., Rădulescu C., Drăghici V., *Standarde de integritate în sistemul educațional preuniversitar – Suport de curs*, p. 39-40

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”

- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

- Este sancționabilă orice formă de fraudă, cum ar fi: preluarea lucrărilor, proiectelor sau temelor de casă efectuate de alți colegi și raportarea acestora ca rezultate proprii, substituirea lucrărilor sau a identității acestora, plagiatul (copiatul) total sau parțial la lucrări sau alte tipuri de verificări;
- Să se promoveze spiritul de competiție loială, în toate activitățile specifice școlii, cum ar fi: activitățile de învățare, laborator, activitățile culturale, sportive etc.

c. Standarde privind relațiile dintre cadre didactice și elevi

- Cadrul didactic trebuie să utilizeze cele mai adecvate metode de predare a disciplinei, astfel încât interesul elevilor pentru disciplina respectivă să crească;
- Relațiile dintre personalul didactic și elevi, în ceea ce privește procesul instructiv-educativ să fie transparente, chiar de la primele ore de predare, laborator. Prin transparență se înțelege că elevii vor cunoaște de la începutul activității care sunt cerințele privind nivelul de pregătire la lucrările scrise sau verificări;
- Desfășurarea lucrărilor scrise, verificărilor și susținerea proiectelor sau temelor de casă trebuie să aibă loc într-o atmosferă lipsită de tensiune, prin asigurarea condițiilor unei evaluări corecte și obiective;
- Este interzis și se sancționează plagiatul (copiatul) de orice fel la lucrări scrise, teze, verificări, teme de casă sau proiecte, cât și în cazul examenelor de finalizare a studiilor;
- În relațiile dintre personalul didactic și elevi nu este admisă hărțuirea în diverse sunt interzise: misoginismul, rasismul, șovinismul, xenofobia, hărțuirea cauzată de convingerile religioase sau politice, sau hărțuirea sexuală;

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”

- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

- Este interzisă și se pedepsește tentativa de mituire sub diverse forme a cadrului didactic de către elev sau părintele acestuia, în scopul promovării unor discipline etc. De asemenea, este considerată imorală și se pedepsește traficarea examenelor de orice fel, în schimbul unor sume de bani, bunuri materiale, servicii sau alte avantaje primite de cadrul didactic;
- În relațiile dintre personalul didactic și studenți trebuie să se respecte principiul nediscriminării și egalității de șanse. Astfel, este interzisă discriminarea elevilor pe orice criterii, cum ar fi: sex, etnie, religie, categorie socială, stare socială sau mediu de proveniență;
- Personalul didactic are obligația să respecte confidențialitatea în problemele care țin de viața privată a elevilor (anumite afecțiuni, domiciliu, apartenența politică sau religioasă etc.) și să nu dea informații decât la cererea directorului unității școlare, a consiliului profesoral sau a altor instituții abilitate în acest sens. Încălcarea confidențialității se sancționează.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

2.3 Promovarea integrității academice

Promovarea integrității academice trebuie realizată, atât la nivel instituțional, cât și la nivel individual. Astfel, **la nivel instituțional**, orice instituție de învățământ preuniversitar ar trebui:

- să dezvolte coduri, politici și proceduri de evaluare și asigurare a integrității academice; să implementeze în mod consecvent și consistent aceste politici și proceduri de integritate academică;
- să informeze și să educe întreaga comunitate cu privire la politicile și procedurile de integritate academică;
- să promoveze și să aplice în mod riguros aceste politici și proceduri de sus în jos (topdown) în sistemul academic;
- să dezvolte un sistem clar, accesibil și echitabil de a “judeca” orice abatere și încălcare a politicilor de integritate academică;
- să dezvolte programe de promovare a integrității la toate nivelurile comunității academice.

La nivel individual, fiecare cadru didactic trebuie:

- să fie familiarizat cu codurile, politicile și procedurile cu privire la integritatea academică, elaborate și promovate de instituția în care este angajat;
- să formuleze clar așteptările proprii în ceea ce privește integritatea academică legată de toate aspectele disciplinei pe care o predă;
- să ofere un exemplu de integritate în toate activitățile academice pe care le desfășoară;

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”

- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

- să păstreze securizat, pentru o anumită perioadă de timp, lucrările scrise ale elevilor, proiectele, tezele sau alte tipuri de lucrări;
- să acționeze, urmând procedura prestabilită, dacă este martor al unei posibile violări a normelor de integritate din școală.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

2.4 Încălțări ale integrității academice

În activitățile de predare-învățare, pot apărea diferite tipuri de comportamente din partea elevilor care pot reprezenta ofensă adusă standardelor de onestitate academică, cum ar fi:

- folosirea materialelor nepermise de către cadrul didactic în timpul examinărilor, inclusiv informația depozitată pe aparatura electronică (aparat foto, telefoane mobile, minicomputere etc);
- copierea răspunsurilor, în timpul examenului sau în realizarea temei, de la un alt elev;
- modificarea notelor pe lucrările scrise (teme sau lucrări);
- copierea ideilor sau a unui text dintr-o sursă fără a menționa sursa de proveniență;
- copierea de la un alt coleg și asumarea acelu material ca fiind propriu;
- colaborarea peste limitele impuse de cadrul didactic etc.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

2.5 Consiliul Național de Etică din Învățământul Preuniversitar

Majoritatea organizațiilor care derulează activități educaționale au instituit un cod de etică profesională. Indiferent de diferențete de nuanță dintre aceste coduri (în funcție de specificul cultural al fiecărei țări sau zone), codurile de etică cuprind, de regulă, norme distribuite pe șase paliere de organizare, după cum urmează:

☞ **Elevii** – profesorii, pe lângă datoria principală de a transmite cunoștințe elevilor, trebuie să aibă mereu ca prim obiectiv asigurarea sănătății fizice și mentale a elevilor. Profesorii mai au datoria de a prezenta elevilor noile informații într-un mod nepărtinitor și datoria de a raporta în mod onest progresele și performanțele elevilor.

☞ **Relațiile elevi-profesori** – profesorii trebuie să întrețină relații strict profesionale cu elevii, fiindu-le interzis să îi folosească în orice fel pe aceștia în vederea realizării scopurilor personale. Majoritatea codurilor de etică din educație interzic în mod clar acceptarea cadourilor, banilor sau a oricăror foloase venite din partea elevilor. Discriminarea de orice fel a elevilor (diferențe rasiale, gen, proveniență socială, orientare religioasă, politică, sexuală, etc.) este de asemenea interzisă.

☞ **Responsabilitatea profesorilor** – profesorii sunt responsabili de a ajuta elevii să devină membri cât mai buni ai societății, ceea ce presupune înarmarea elevilor cu abilități cetățenești.

☞ **Colegialitatea profesorală** – presupune respectarea confidențialității în privința elevilor și contribuția în măsura posibilităților cu ce este posibil în vederea susținerii dezvoltării profesionale a colegilor, la solicitarea acestora.

☞ **Relațiile cu părinții și comunitatea** – școala reprezintă un element semnificativ al oricărei comunități locale, fapt pentru care cadrul didactic poartă responsabilitatea pentru

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

educația tinerilor comunității în permanență și au obligația de a cunoaște specificul comunității din care fac parte și de a respecta diversitatea și particularitățile existente.

☞ *Aplicarea și instaurarea normelor etice* - la finalul oricărui cod profesional din educație, la fel ca orice act legislativ, sunt prevăzute condițiile în care se aplică regulile precizate, organismele responsabile pentru aplicarea normelor și eventualele sancțiuni.

Urmare a analizelor și cercetărilor efectuate de-a lungul timpului de către Ministerul Educației Naționale s-a cristalizat **Ordinul MEN nr. 5550/03.10.2011 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului național de etică din învățământul preuniversitar.**

Ordinul privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului național de etică din învățământul preuniversitar nr. 5550 din 6 octombrie 2011 prin dispozițiile sale stabilește:

- Constituirea Consiliului național de etică, organism consultativ fără personalitate juridică;
- Atribuțiile Consiliului național de etică, Comisiilor de etică, conducerii Consiliului Național de Etică;
- Funcționarea comisiei de etică.

În baza acestui ordin s-a creat Consiliul Național de Etică din învățământul preuniversitar, organism care are ca principală sarcină crearea Codului de etică în învățământul preuniversitar.

Consiliul Național de Etică este format din 378 de membri, câte 9 membri pentru fiecare județ/municipiul București, cu prestigiu profesional și autoritate morală, reprezentând

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

cadrele didactice, părinții și organizațiile neguvernamentale care desfășoară de minimum 3 ani o activitate semnificativă în domeniul învățământului preuniversitar din județ/municipiul București.

La nivel județean/al municipiului București, membrii Consiliului Național de Etică sunt constituiți în comisii de etică. Aceste comisii sunt organizate la nivelul inspectoratelor școlare județene/al municipiului București și sunt formate din 9 membri, dintre care:

- a) 4 reprezentanți ai cadrelor didactice, propuși de către consiliul consultativ al inspectoratului școlar;
- b) 2 reprezentanți ai părinților, propuși de către asociațiile de părinți;
- c) 2 reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale care desfășoară de minimum 3 ani o activitate semnificativă în domeniul învățământului preuniversitar în județ/municipiul București, propuși de către organizațiile în cauză;
- d) un reprezentant al compartimentului juridic din inspectorat.

Nu pot face parte din comisiile de etică și, implicit, din Consiliul național de etică persoanele care:

- a) ocupa funcții de conducere în cadrul inspectoratului școlar;
- b) au sancțiuni profesionale;
- c) prestează activități comerciale în incinta unităților/instituțiilor de învățământ sau în zona limitrofă;
- d) fac comerț cu materiale obscene sau pornografice scrise, audio sau vizuale;
- e) practică, în public, activități cu componentă lubrică sau altele care implică exhibarea, în maniera obscenă, a corpului;
- f) au funcția de președinte sau vicepreședinte în cadrul unui partid politic, la nivel local, județean sau național;

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

g) au desfășurat poliție politică ori au fost condamnate pentru săvârșirea unei infracțiuni prin hotărâre judecătorească definitivă de condamnare penală

Consiliul național de etică are următoarele atribuții:

- a) **elaborează codul de etică din învățământul preuniversitar** și îl înaintează spre aprobare Ministerului Educației Naționale. Codul de etică va cuprinde formularea explicită a idealurilor, principiilor și normelor morale pe care consimt să le respecte personalul din unitățile/instituțiile de învățământ preuniversitar, inspectoratele școlare și casele corpului didactic în activitatea lor profesională.
- b) **urmărește aplicarea codului de etică** prin:
- ✓ diseminarea normelor cuprinse în codul de etică;
 - ✓ evaluarea, analizarea și soluționarea sesizărilor și reclamațiilor adresate în conformitate cu normele cuprinse în codul de etică;
 - ✓ organizarea unei investigații în vederea validării sau invalidării corectitudinii sesizărilor și reclamațiilor adresate în conformitate cu codul de etică;
 - ✓ elaborarea unei decizii motivate după efectuarea investigației cu privire la faptele sesizate;
 - ✓ elaborarea unui "raport de caz" în urma unei decizii motivate;
- c) **analizează și soluționează operativ, eficient și echidistant abaterile de la prevederile codului de etică;**

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

- d) prezintă anual un raport cu privire la faptele sesizate și analizate în cadrul consiliului^[1].
- e) notifică, prin intermediul comisiei de etică a județului/a municipiului București, instituțiile statului, atunci când apar cazuri care sunt de domeniul legii penale, și pune la dispoziția acestora toate informațiile pe care le deține cu privire la cazurile respective;
- f) activează împotriva acțiunilor denigratoare și calomnioase adresate atât personalului, cât și unităților/instituțiilor de învățământ preuniversitar;
- g) se sesizează din oficiu în legătură cu cazurile de încălcare a codului de etică;
- h) organizează anual câte două întruniri la nivel național^[2];
- i) în cadrul întrunirilor la nivel național, deciziile se adoptă, prin vot, cu cel puțin jumătate plus unu din numărul total al delegaților prezenți, cu condiția ca aceștia să fie în număr de cel puțin 31.^[3]

^[1] În conținutul raportului nu vor fi prezentate decât estimativ sesizările și reclamațiile considerate și demonstrate ca nefondate, iar pentru cazurile cu implicații minore se va păstra confidențialitatea în privința identității persoanelor implicate. Acest raport se face public.

^[2] Aceste întruniri se consideră a fi statutare dacă sunt prezenți cel puțin 31 dintre cei 42 de delegați stabiliți conform prevederilor art. 7 alin. (2) lit. c) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului național de etică din învățământul preuniversitar.

^[3] Dacă există egalitate de voturi, votul președintelui este decisiv în adoptarea hotărârilor.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

j) oferă consultanță și monitorizează modul de aplicare a codului de etică;

k) **diseminează bunele practici privind aplicarea codului de etică.**

La nivelul fiecărui județ/al municipiului București, membrii comisiei de etică se întrunesc lunar, în ședință ordinară, precum și ori de câte ori este nevoie, în ședințe extraordinare.

Aceste ședințe se consideră a fi statutare în următoarele situații:

- a) ședințele ordinare - dacă sunt prezenți cel puțin 7 dintre cei 9 membri ai comisiei;
- b) ședințele extraordinare - dacă sunt prezenți cel puțin 6 dintre cei 9 membri ai comisiei.

Ședințele comisiei de etică se desfășoară de regulă la sediul inspectoratului școlar. Comisia de etică poate stabili, în funcție de situație, și alt loc de desfășurare a ședințelor sale.

Comisia de etică se reunește în ședințe extraordinare în cel mult 15 zile de la depunerea unei sesizări/reclamații. În cazul sesizărilor/reclamațiilor urgente, cel puțin un membru al comisiei va trebui să preia cazul în regim de urgență. Deciziile comisiei de etică, desemnarea membrilor echipei care va examina un caz, aprobarea rapoartelor de caz și a măsurilor ce vor fi întreprinse se adoptă, prin vot, cu cel puțin jumătate plus unu din numărul total al membrilor prezenți. Dacă există egalitate de voturi, votul președintelui este preponderent în adoptarea hotărârilor.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

Comisia de etică se poate autosesiza atunci când consideră că o prezentare în mass-media poate induce un climat de suspiciune privind activitatea sau comportamentul unor membri ai personalului din unitățile/instituțiile de învățământ preuniversitar, inspectoratul școlar și casa corpului didactic, care pot leza onoarea instituției.

Președintele comisiei de etică prezintă consiliului de administrație al inspectoratului școlar și conducerii Consiliului Național de Etică, anual, un raport cu privire la faptele sesizate și analizate în cadrul comisiei^[4]. Vor fi subliniate abaterile înregistrate și măsurile aplicate. De asemenea, vor fi evidențiate persoanele care au avut un comportament corect, exemplar, acționând pentru creșterea prestigiului învățământului preuniversitar din județ/din municipiul București.

Activitatea comisiei de etică se desfășoară cu respectarea principiului confidențialității, iar în acest sens se iau următoarele măsuri:

- a) Discuțiile sunt confidențiale până la decizia finală.
- b) Sesizările sunt examinate într-o modalitate privată și confidențială, pentru a proteja identitatea persoanelor vizate, identitate care nu va fi divulgată până la găsirea unei soluții oficiale. Reputația individuală poate fi atinsă prin inadvertență.
- c) Toate documentele aferente fiecărei sesizări se arhivează într-un dosar care are caracter confidențial și se păstrează la sediul inspectoratului școlar cel puțin un an de la data soluționării. La acest dosar vor avea acces numai membrii desemnați ai comisiei și reprezentanții legali ai părinților.

^[4] În conținutul raportului vor fi prezentate, estimativ, sesizările și reclamațiile considerate și demonstrate ca nefondate, iar pentru cazurile cu implicații minore se va păstra confidențialitatea în privința identității persoanelor implicate. Acest raport se face public.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

- d) Dacă pe parcursul derulării procedurilor este necesară dezvăluirea identității reclamantului unor terțe persoane, acest lucru nu se va putea face decât cu acordul scris al acestuia^[5].

Toate documentele înregistrate la comisia de etică au caracter confidențial, cu excepția situației în care părțile sunt de acord să renunțe la confidențialitate. Membrii comisiei de etică semnează un acord privind respectarea confidențialității. În cazul în care se dovedește încălcarea acordului de confidențialitate de către un membru al comisiei de etică acesta va fi exclus din comisie prin decizie a inspectorului școlar general, în urma hotărârii consiliului de administrație al inspectoratului școlar.

^[5] Dacă acesta refuză, iar din cauza acestui fapt ancheta nu mai poate continua, cazul va fi clasat.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

CAPITOLUL 3

BUNE PRACTICI DIN DOMENIUL INTEGRITĂȚII

3.1 Bune practici identificate la nivelul sectorului educațional francez

În cadrul proiectului „*Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare*”, proiect implementat de Ministerul Educației Naționale în parteneriat cu Asociația pentru Implementarea Democrației și Universitatea Titu Maiorescu, a fost realizată în noiembrie 2011, o vizită de studiu într-o structură relevantă pentru prevenirea și combaterea corupției în educație dintr-o țară europeană.

Vizita a avut loc în Franța – Paris și a avut drept scop cunoașterea măsurilor de prevenire a corupției în educație adoptate de instituțiile de învățământ din statul francez.

Obiectivul general al vizitei a fost cunoașterea strategiilor și măsurilor de prevenire a vulnerabilităților la corupție, obiectivele specifice fiind reprezentate de identificarea problematicii corupției în sistemul educațional francez, cunoașterea modalităților de prevenire a corupției în procesul de achiziții publice aferent sistemului educațional francez și cunoașterea reglementărilor legislative și a bunelor practici în domeniul prevenirii corupției în educație.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

Instituțiile vizate au fost:

- 1. Universitatea Paris 12, Facultatea de Drept**
Université Paris-Est Créteil Val-de-Marne, Faculté de Droit Paris Est
- 2. Inspectorul General al Educației Naționale (IGEN)**
- 3. Centrul Internațional pentru Studii în Educație**
Centre international d'études pédagogiques (CIEP)
- 4. Liceul polivalent „Antoine-de-Saint-Exupéry”**
Licee polivalent Antoine-de-Saint-Exupéry
- 5. Ministerul Educației Naționale, al Tineretului și Vieții Asociaive**
Ministère de l'Education nationale, de la jeunesse et de la vie associative
(MENJVA)
- 6. Ministerul Învățământului Superior și Cercetării**
Ministère de l'Enseignement supérieur et de la recherche (MESR).

Vizita la **Universitatea Paris 12, Facultatea de Drept** – Université Paris-Est Créteil Val-de-Marne, Faculté de Droit Paris Est și la **Inspectorul General al Educației Naționale** au avut ca tematică a discuțiilor riscurile de vulnerabilitate la corupție în instituțiile de învățământ și fraude asociate, dar și identificarea măsurilor luate în vederea reducerii acestor vulnerabilități.

1. Fraude privind elaborarea cursurilor și a materialelor didactice

- **Plagiatul** – definit ca „rescriere a unei idei sau redarea integrală a acesteia fără a fi citată sursă de unde a fost preluată ideea”.

Măsură: se întocmește un raport pe fiecare caz de suspiciune de plagiat, raport care prevede dacă situația este un caz de plagiat sau nu. Acest raport este întocmit de către două foruri instituționale ale universității: decanul facultății,

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

cabinetul președintelui universității. Ulterior confirmarea plagiatului de supune consecințelor legislației în vigoare.

2. Fraude în timpul evaluărilor și examenelor

- **Copiat** – s-au înregistrat modalități de fraudare a examenelor prin utilizarea telefonului mobil.

Măsuri:

- a) a fost interzisă păstrarea unui telefon mobil deschis în timpul examenului – acest fapt fiind considerat o fraudă.
- b) anonimizarea foii de examen printr-un sistem prin care se utilizează un cod de bare în locul identității efective a studenților. Această modalitate de operare cu identitatea studentului examinat garantează un plus de obiectivitate în evaluarea profesorului care realizează corectarea lucrării.

3. Fraudarea sistemului administrativ al instituției școlare

- **Frauda informatică** - cu obiect în realizarea unor modificări și falsuri în documentele administrative păstrate și arhivate în format digital

Măsuri:

- a) fraudarea sistemului digital administrativ al instituției de învățământ superior cu scopul de a modifica informații în documentele administrative digitale individuale este monitorizată și conduce ulterior la anchetarea cazului și sancționarea legală a faptuitorului.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”

- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

- b) dacă făptuitorul are calitatea de student acesta este, de asemenea, exmatriculat din instituția de învățământ superior.
- c) foaia matricolă a studentului se centralizează într-o bază de date digitală secutizată (Sistem de Baze de Date Informatizate) care face ca penetrabilitatea sistemului să fie greu de realizat - Universitatea Paris 12 a beneficiat de acest sistem informatizat din 2002.

4. Conduita deontologică

- **încălcarea normelor de conduită deontologică** – relațiile dintre personalul didactic și studenți sunt reglementate de normele conduitei deontologice. Încălcarea acestora atrage după sine sancțiuni corespunzătoare.

Măsuri:

- a) Identificarea unei conduite deontologice necorespunzătoare reclamă analiza cazului de către Comisia de disciplină a instituției universitare respective (comisie ce este formată din profesori și studenți), iar conduita care încalcă normele deontologice este sancționată conform prevederilor din codul deontologic. Comisia de etică din cadrul universității funcționează ca o jurisdicție și hotărârile se aplică tuturor și pe tot teritoriul țării.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

În urma vizitei la Universitatea Paris 12 au fost identificate o serie de **bune practici** în vederea reducerii gradului de vulnerabilitate la corupție în sistemul de învățământ:

- ☞ măsuri de securizare a documentelor administrative ale instituției de învățământ,
- ☞ măsuri de securizare a proceselor și procedurilor de evaluare și examinare a studenților,
- ☞ reglementarea a conduitei profesionale printr-un cod specific de deontologie profesională.

Aspecte normative:

Codul Francez al Educației cuprinde toate regulamentele, legile și procedurile de organizare și funcționare a sistemului de învățământ public și privat, exceptând învățământul profesional.

În vederea respectării unui standard cât mai înalt al ținutei profesionale a cadrelor didactice, acestea pot ocupa un post în învățământ numai după ce au absolvit Școala Națională de Educație a cărei durată este de 1 an.

Prin activitatea structurilor de audit și control și prin controlul intern pot fi prevenite sau sancționate diferite acte de corupție.

În vederea reducerii nivelului de corupție este necesară adoptarea unor măsuri cu caracter de prevenire a vulnerabilităților la corupție, astfel:

- ☞ Crearea unui sistem de identificare a fraudelor din cadrul examenului de bacalaureat

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”

- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

- ☞ Crearea unui sistem de gestiune a resursei umane prin realizarea unor proceduri stricte de înscriere la examen
- ☞ Consolidarea controlului contabil intern
- ☞ Existența unui sistem de monitorizare a riscurilor la corupție
- ☞ Asigurarea transparenței procedurilor în domeniul achizițiilor publice în vederea prevenirii riscurilor de vulnerabilitate la corupție în sistemul de achiziții publice
- ☞ Crearea unui cadru normativ care să reglementeze modalitatea de sporire a costurilor pe durata derulării contractelor de achiziții publice
- ☞ Reglementarea juridică și procedurală a funcțiilor manageriale de la nivelul instituțional-educațional pentru a elimina cât mai mult exitinderea ingerințelor politice în educație.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

3.2. Bune practici la nivel național

Documentul relevant pentru abordarea tematicii integrității la nivel național este reprezentat de **Strategia națională anticorupție (SNA)** - un document de viziune strategică pe termen mediu, care oferă coordonatele majore de acțiune în sprijinul promovării integrității și bunei guvernări la nivelul tuturor instituțiilor publice din România.

Documentul constituie punctul de plecare în dezvoltarea și adoptarea/adaptarea de către instituțiile și autoritățile publice a propriilor planuri sectoriale și măsuri anticorupție. SNA cuprinde principiile de acțiune, obiectivele generale și specifice relevante la nivel național. Totodată, documentul include aspecte practice și instrumente concrete de lucru utile la dezvoltarea planurilor de acțiune sectoriale precum: inventarul măsurilor preventive obligatorii, indicatori de performanță asociați, structura standard a planului de acțiune, mecanismul de coordonare și monitorizare.

În acest context național, Ministerul Educației Naționale a inițiat demersul de elaborare a unei strategii anticorupție proprii sistemului educațional.

Strategia Anticorupție în Educație este un document strategic pe termen mediu, care crează cadrul de implementare a măsurilor de promovare a integrității prin procesul educațional, cât și la nivelul instituțiilor din cadrul sectorului educațional.

În contextul necesității adecvării eforturilor în domeniul prevenirii corupției avându-se în vedere adoptarea unei abordări bine planificate și sustenabile pe termen mediu și lung, **rolul sectorului educațional se conturează a fi unul fundamental pentru asigurarea succesului acestor demersuri.**

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

Astfel, **Strategia Anticorupție în Educație** are ca scop prevenirea și reducerea fenomenului corupției la nivelul sectorului educațional și valorizarea rolului important al procesului educațional în demersurile de prevenire a corupției pe termen mediu și lung, la nivelul societății românești. Documentul este adresat întregului sistem de educație și formare profesională.

Strategia susține implementarea instrumentelor SNA, precum aplicarea metodologiei de evaluare a riscurilor de corupție la nivelul sectorului educațional, asumarea la nivelul fiecărei instituții din sectorul educațional a planului propriu de măsuri și monitorizarea implementării măsurilor anticorupție prin intermediul inventarului măsurilor preventive anticorupție instituit de SNA, asigurând dezvoltarea și adaptarea obiectivelor și măsurilor vizate de SNA la nivelul sectorului educațional.

Sectorul educațional prezintă, alături de celelalte sectoare, unele vulnerabilități la fenomenul de corupție.

Obiective și măsuri ale Strategiei Anticorupție în Educație

Un prim obiectiv specific al acestei strategii este reprezentat de **remediarea vulnerabilităților specifice sectorului educațional prin implementarea sistematică a măsurilor preventive**, prin următoarele măsuri:

1. Autoevaluarea periodică a gradului de implementare a măsurilor preventive obligatorii aferente Inventarului măsurilor preventive;
2. Implementarea și dezvoltarea sistemelor de control intern/managerial la nivelul MEN și la nivelul structurilor aflate în subordinea/coordonarea MEN, respectiv structurilor subordonate acestora ai căror conducători au

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”

- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

calitatea de ordonatori de credite, pentru sprijinirea activităților de prevenire a corupției.

3. Elaborarea și implementarea Metodologiei privind managementul riscurilor de corupție în cadrul structurilor Ministerului Educației Naționale prin adoptarea la nivelul tuturor structurilor MEN a unor măsuri de control și/sau prevenire, în vederea menținerii la un nivel acceptabil a probabilității de apariție a riscurilor, cât și a impactului acestora la nivelul sectorului educațional;
4. Aprobarea, implementarea și monitorizarea aplicării Codului de etică pentru învățământul preuniversitar și a Codului de referință al eticii și deontologiei universitare, cât și monitorizarea activității Consiliului Național de Etică pentru învățământul preuniversitar și a Consiliului de Etică și Management Universitar;
5. Aprobarea și implementarea codului etic/deontologic pentru personalul din educație care lucrează în proiecte cu finanțare externă.
6. Operaționalizarea aplicației informatice dezvoltată de către MEN de monitorizare a riscurilor de corupție în vederea implementării Metodologiei privind managementul riscurilor de corupție în cadrul structurilor Ministerului Educației Naționale, prelucrării automate a datelor și reprezentării statistice și grafice a riscurilor de corupție.
7. Asigurarea legalității acțiunilor întreprinse la nivel de școală prin acordarea de asistență juridică de către ISJ/ISMB sau prin achiziționarea de servicii;
8. Monitorizarea și controlul desfășurării concursurilor și examenelor naționale organizate în sistemul educațional;
9. Asigurarea transparenței în procesele de înscriere, admitere și transfer și absolvire a elevilor și studenților în sistemul de învățământ;

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”

- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

10. Profesionalizarea managementului învățământului preuniversitar prin introducerea unor criterii standardizate privind pregătirea profesională și managerială.

Cel de-al doilea obiectiv al strategiei vizează **creșterea transparenței instituționale prin sporirea gradului de disponibilitate a datelor publice deschise puse la dispoziție de către instituțiile din sectorul educațional** prin:

1. Asigurarea respectării prevederilor privind accesul la informații de interes public și a celor privind transparența procesului decizional la nivelul sectorului educațional, prin implementarea aplicației informatice de monitorizare a riscurilor de corupție dezvoltată de către MEN în vederea implementării Metodologiei privind managementul riscurilor de corupție în cadrul structurilor Ministerului Educației Naționale;
2. Dezvoltarea soluțiilor de e-guvernare și e-administrare ca platforme de accesare a serviciilor publice de către cetățeni;
3. Identificarea de resurse financiare prin accesarea fondurilor structurale pentru implementarea de proiecte în vederea promovării integrității și a bunei guvernări la nivelul sectorului educațional, în parteneriat cu societatea civilă;
4. Creșterea gradului de accesibilizare a informațiilor de la nivelul autorităților implicate în sistemul educațional în vederea informării corecte și eficiente a actorilor implicați în actul educațional;
5. Îmbunătățirea strategiilor de comunicare pe teme anticorupție la nivelul unităților de învățământ, care să ia în calcul potențialele riscuri și vulnerabilități la corupție;

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

6. Crearea unei structuri minime pentru siturile web ale unităților de învățământ și pentru inspectoratele școlare și asigurarea actualizării permanente a acestora.

Cel de-al treilea obiectiv specific - **Consolidarea integrității personalului din sectorul educațional prin promovarea standardelor etice profesionale și prin stimularea comportamentului etic, a profesionalismului și a rezultatelor obținute** se va realiza prin:

1. Desfășurarea de acțiuni de promovare a prevederilor Codului de etică pentru învățământul preuniversitar și ale Codului de referință al eticii și deontologiei universitare destinate personalului vizat din cadrul învățământului preuniversitar și universitar;
2. Publicarea de rapoarte anuale privind activitatea Consiliului național de etică din învățământul preuniversitar și a Consiliului de etică și management universitar;
3. Includerea în planul managerial al instituției educaționale a obligativității diseminării prevederilor Codului de Etică în cadrul consiliilor profesionale, prin organizarea unor sesiuni de prezentare și dezbateri, inclusiv pe marginea unor spețe reale;
4. Consolidarea unor sisteme interne de management și asigurare a calității la nivelul unităților școlare și universităților care să asigure transparența și responsabilitatea instituțională cu privire la aspectele legate de etica profesională și de performanțele profesionale.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

În ceea ce privește promovarea integrității la nivelul societății românești, strategia prevede trei arii de intervenție:

I. Creșterea gradului de educație anticorupție a personalului și responsabililor implicați din sectorul educațional:

1. Organizarea periodică de cursuri privind respectarea normelor de etică și conduită morală pentru personalul angajat din sectorul educațional;
2. Introducerea în tematica de formare profesională a unor module privind normele de conduită morală, etică și de integritate;
3. Formarea de cadre didactice și personal din administrația publică cu roluri în domeniul educației, privind anticorupția și managementul educațional;
4. Elaborarea și diseminarea de ghiduri și materiale cu caracter informativ privind riscurile și consecințele faptelor de corupție sau a incidentelor de integritate.

II. Creșterea gradului de educație anticorupție a beneficiarilor educației:

1. Introducerea tematicii anticorupție (cu caracter teoretic și practic, adaptată vârstei elevilor), în cadrul programelor școlare și a activităților extracurriculare;
2. Stimularea organizării periodice și sistematice, la nivelul învățământului preuniversitar, a unor programe extracurriculare și extrașcolare destinate creșterii nivelului educației anticorupție a tinerei generații, prin parteneriate cu instituții cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii corupției;
3. Monitorizarea video a concursurilor și examenelor naționale organizate în sistemul educațional;

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

4. Derularea de programe și campanii de informare și responsabilizare a elevilor și studenților cu privire la riscurile și consecințele negative ale corupției.

III. Informarea, formarea, responsabilizarea și implicarea activă a instituțiilor educaționale, a beneficiarilor actului educațional și a societății civile pentru prevenirea corupției în educație:

1. Organizarea la nivel național și local a dezbaterilor publice anticorupție, cu participarea factorilor cointeresați de la nivelul sectorului educațional;
2. Desfășurarea de campanii naționale și locale pentru promovarea unui comportament de recunoaștere și respingere a corupției, inclusiv prin dezvoltarea de parteneriate școală – comunitate – familie;
3. Inițierea și derularea de proiecte comune în acest domeniu cu organizații neguvernamentale specializate în domeniul anticorupție;
4. Elaborarea de ghiduri metodologice privind prevenirea corupției în educație.

În domeniul **consolidării mecanismelor de control administrativ și a cooperării inter-instituționale în domeniul prevenirii și combaterii corupției în educație**, strategia prevede următoarele măsuri:

1. Evaluarea impactului sistemului sancțiunilor administrative la nivelul sistemului educațional;
2. Consolidarea autonomiei operaționale a structurilor de control și audit din cadrul Ministerului Educației Naționale;
3. Publicarea anuală a unui raport privind sancțiunile disciplinare aplicate la nivelul sectorului educațional, legate de fapte de corupție.;

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

4. Introducerea în competența organelor de control a obligației de a răspunde într-un mod mai elaborat la întrebările adresate de cetățean și de a oferi îndrumări adecvate care să depășească nivelul răspunsurilor tip sau a sintagmelor șablon;
5. Operaționalizarea Comisiei Naționale de Prevenire a Actelor de Corupție în Educație.

Alte obiective vizează intensificarea cooperării în domeniul combaterii corupției cu instituțiile competente și prevenirea corupției în utilizarea fondurilor europene.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

SECȚIUNE DEDICATĂ PROMOVĂRII DEZVOLTĂRII DURABILE

Conceptul de „dezvoltare durabilă” a luat naștere acum 30 de ani, ca răspuns la apariția problemelor de mediu și a crizei resurselor naturale, în special a celor de energie. Acest concept semnifică totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare socio-economică al căror fundament este reprezentat cu prioritate de asigurarea unui echilibru între sistemele socio-economice și elementele capitalului natural.

Prin dezvoltare durabilă se dorește gasirea unui cadru teoretic stabil pentru luarea deciziilor în orice situație în care se identifică un raport om/mediu, indiferent că este vorba de mediul înconjurător, mediul economic sau mediul social.

Una dintre cele mai cunoscute definiții ale conceptului de dezvoltare durabilă este cu siguranța cea dată de Comisia Mondială pentru Mediu și dezvoltare (WCED) în raportul „Viitorul nostru comun”, cunoscut și sub numele de Raportul Brundtland: *„Dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoile prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi”*.

Criteriile fundamentale ale dezvoltării durabile, stabilite de Comisia Comunității Europene încă din anul 1993, sunt următoarele:

- ⊕ Menținerea în totalitate a calității vieții
- ⊕ Menținerea unui acces continuu la resursele naturale
- ⊕ Evitarea deteriorărilor permanente asupra mediului înconjurător

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

Managementul strategic al dezvoltării durabile presupune, pe lângă stabilirea unui set de obiective pe termen lung (15-20 ani) compatibile cu cele stabilite pe termen scurt și mediu, aplicarea unui *set de principii* și criterii validate eficient pe plan internațional:

- ✦ Echitate și justiție socială
- ✦ Integrarea unor considerații de mediu în toate aspectele legate de dezvoltarea economică și socială
- ✦ Interdicție strictă de a distruge/degrada resursele naturale și de mediu de care depinde viața și bunăstarea generațiilor viitoare
- ✦ Integrarea unei perspective pe termen lung în procesul de luare a deciziilor.

Cei „3E” ai dezvoltării durabile: Reprezentarea grafică a dezvoltării durabile se bazează pe un scaun cu trei picioare, fiecare picior reprezentând câte una dintre dimensiunile cheie ale conceptului de dezvoltare durabilă: *conomie*, *ecologie* (mediu) și *echitate* (social). Cei „3E” ai dezvoltării durabile reprezintă un set relativ condensat de valori care ar trebui să ghideze procesul de schimbare.

Conceptul de dezvoltare durabilă poate fi caracterizat din mai multe perspective, prin următoarele elemente :

- ✦ *Economie* - eficiența, creștere, stabilitate
- ✦ *Societate* - nivel de trai, echitate, dialog social și delegarea responsabilităților, protejarea culturii/patrimoniului
- ✦ *Ecologie* - conservarea și protejarea resurselor naturale, biodiversitate evitarea poluării.

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

Cele **7 axe prioritare** ale Strategiei Uniunii Europene pentru Dezvoltare Durabilă revizuite în 2006 sunt:

1. schimbări climatice și energie
2. transport durabil
3. conservarea și managementul resurselor naturale
4. consum și producție durabile
5. sănătate publică
6. incluziune socială, demografie și migrație
7. sărăcie globală și provocările dezvoltării durabile.

Atingerea obiectivelor dezvoltării durabile nu se poate realiza fără o schimbare de mentalitate a oamenilor și fără comunități capabile să utilizeze resursele în mod rațional și eficient și să descopere potențialul economic al economiei, asigurându-se prosperitate, protecția mediului și coeziune socială.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

CE POT FACE EU PENTRU A CONTRIBUI LA DEZVOLTAREA DERUBILĂ?

- ✦ Economisirea energiei prin utilizarea becurilor ecologice
- ✦ Oprirea energiei electrice în încăperile în care nu este nimeni
- ✦ Deconectarea de la sursa de alimentare cu energie electrică a apraturilor cu LED atunci când nu sunt utilizate
- ✦ Economisirea apei – evitarea consumului inutil de apă
- ✦ Reciclarea deșeurilor prin colectare selectivă - hartie, plastic, sticlă
- ✦ Reciclarea aparaturilor electrocasnice
- ✦ Reciclarea bateriilor
- ✦ Utilizarea aparaturilor cu etichetă ES (Energy Star).

Pentru aproximativ 80% din impactul pe care stilul nostru de viață îl are asupra mediului sunt responsabile locuințele, transportul și alimentația, acestea fiind domeniile în care trebuie să acționăm cel mai mult.

Avem nevoie de o altă abordare în materie de consum. Trebuie să folosim resursele mai cumpătat, să le reutilizăm și să le reciclăm ori de câte ori este posibil, să dăm valoarea convenită resurselor gratuite și să optăm pentru produse care poluează mai puțin.

În general, trebuie să ne regândim rutina zilnică, să ne informăm cu privire la originea și procesul de fabricare a produselor pe care le cumpărăm, să evităm risipa, să alegem produse ecologice, să citim etichetele cu mai mare atenție, să reutilizăm și să reciclăm și să-i lăsăm mai mult spațiu naturii.

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

8 REGULI PENTRU CUMPĂRĂTURI INTELIGENTE

1. Alege produse ce pot fi reciclate!
2. Alege produse fabricate din materiale reciclate!
3. Când este posibil, alege produse ce pot fi refolosite!
4. Alege produse cu minim de ambalaj!
5. Gândește-te cum vei folosi produsul înainte de a-l cumpara!
6. Nu cumpara mai mult decât ai nevoie!
7. Alege produse fabricate local!
8. Alege produse care sunt fabricate și folosite într-un mod responsabil față de mediul înconjurător!

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

SECȚIUNE DEDICATĂ PROMOVĂRII EGALITĂȚII DE ȘANSE

Autoritățile și instituțiile publice au obligația de a asigura egalitatea de șanse și de tratament între angajați, femei și bărbați, în cadrul relațiilor de serviciu și de muncă, inclusiv prin introducerea de dispoziții pentru interzicerea discriminărilor bazate pe criteriul de sex în regulamentul de organizare și funcționare și în regulamentul intern .

Este interzisă discriminarea prin utilizarea de către angajator a unor practici care dezavantajează persoanele de un anumit sex, în legătură cu relațiile de serviciu sau de muncă, referitoare la diferite aspecte, precum:

- ✚ anunțarea, organizarea concursurilor sau examenelor și selecția candidaților pentru ocuparea posturilor vacante;
- ✚ încheierea, suspendarea, modificarea și/sau încetarea raportului juridic de muncă ori de serviciu;
- ✚ stabilirea sau modificarea atribuțiilor din fișa postului;
- ✚ stabilirea remunerației;
- ✚ beneficii, altele decât cele de natură salarială, precum și la securitate socială;
- ✚ informare și consiliere profesională, programe de inițiere, calificare, perfecționare, specializare și recalificare profesională;
- ✚ evaluarea performanțelor profesionale individuale;
- ✚ promovarea profesională;
- ✚ aplicarea măsurilor disciplinare;
- ✚ dreptul de aderare la sindicat și accesul la facilitățile acordate de acesta;
- ✚ orice alte condiții de prestare a muncii, potrivit legislației în vigoare.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

Tipuri de discriminare:

Prin discriminare directă se înțelege situația în care o persoană este tratată mai puțin favorabil, pe criterii de gen, rasă, naționalitate, categorie socială, handicap, boala cronică, etc, decât este, a fost sau ar fi tratată altă persoană într-o situație comparabilă.

Prin discriminare indirectă se înțelege situația în care o dispoziție, un criteriu sau o practică, aparent neutră, ar dezavantaja în special persoane aparținând unui grup defavorizat în raport cu persoanele majoritare, cu excepția cazului în care aceasta dispoziție, acest criteriu sau această practică este justificată obiectiv de un scop legitim, iar mijloacele de atingere a acestui scop sunt corespunzătoare și necesare.

În conformitate cu prevederile art 1, alin. 2 din Legea nr. 202/19.04.2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, republicată, prin egalitate de șanse și de tratament între femei și bărbați se înțelege „luarea în considerare a capacităților, nevoilor și aspirațiilor diferite ale persoanelor de sex masculin și, respectiv, feminin și tratamentul egal al acestora”.

Conform articolului 2, punctul b) și c) din Ordonanța de Urgență nr. 67/2007, prin principiul egalității de tratament se înțelege „lipsa oricărui tratament discriminatoriu, direct sau indirect, pe criteriul de sex, în special prin referirea la starea civilă sau familială”. Prin tratament discriminatoriu se înțelege „orice excludere, restricție ori diferență de tratament, direct sau indirect, între femei și bărbați”.

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”

- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

Egalitatea de șanse a evoluat în ultima perioadă devenind un concept mai larg care se referă nu doar la femei și bărbați dar și la relația cu alte grupuri dezavantajate dintr-o societate.

În timp ce egalitatea de șanse și de tratament semnifică nivelul egal de vizibilitate, autonomie, responsabilitate și participare a majorității și a minorității dezavantajate la și în toate sferile vieții publice, discriminarea reprezintă tratamentul diferențiat aplicat unei persoane în virtutea apartenenței, reale sau presupuse a acesteia la un anumit grup social.

Putem vorbi de discriminare, atunci când o persoană este tratată „mai puțin favorabil” decât o altă persoană în aceeași situație.

Câteva dintre cele mai importante documente privind egalitatea de șanse și nediscriminarea, adoptate la nivelul ONU sau al UE, sunt:

- Carta Socială Europeană revizuită din 03.05.1996, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 193/04.05.1999.
- Prin Tratatul de la Roma (1957) s-a introdus principiul remunerației egale pentru bărbați și femei pentru aceeași muncă prestată.
- Tratatul de la Amsterdam (mai 1999) instaurează politici și activități comune menite să dea naștere egalității și să combată discriminarea între bărbați și femei, să înlăture inegalitățile, să lupte împotriva oricărei forme de discriminare pe motiv de sex, rasă sau origine etnică, religie sau credință, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală (Articolul 13).
- Carta europeană a drepturilor fundamentale 2000 “Gender Equality Mainstreaming” (Abordarea integratoare a perspectivei de gen). Cu ocazia celei de-a patra Conferințe mondiale a ONU privind femeile (1995), Uniunea

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”

- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

Europeană s-a angajat ferm să aplice strategia de “gender mainstreaming” (abordarea integratoare a perspectivei de gen), oficializată în prezent prin Tratatul de la Amsterdam.

- Convenția ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW) adoptată în 1979 și intrată în vigoare în 1981.
- Directiva 2002/73/CE din 23 septembrie 2002 de modificare a Directivei 76/207/CEE a Consiliului din 9 februarie 1976 privind punerea în aplicare a principiului egalității de tratament între bărbați și femei în ceea ce privește accesul la încadrarea în muncă, la formarea și la promovarea profesională, precum și condițiile de muncă.
- Directiva 2000/78/CE din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea tratamentului egal privind ocuparea forței de muncă și condițiile de muncă.
- Directiva 2000/43/CE de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică.
- Directiva 97/80/CE a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind sarcina probei în cazurile de discriminare pe motive de sex.
- Directiva 96/34/CE a Consiliului din 03 iunie 1996 privind acordul cadru referitor la concediul pentru creșterea copilului încheiat de UNICE, CEEP și CES.
- Directiva 92/85/CE privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și a sănătății la locul de muncă în cazul lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează.
- Directiva 86/613/CE privind aplicarea principiului egalității de șanse între bărbați și femeile ce desfășoară activități economice pe cont propriu, inclusiv activitățile agricole.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”

- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

- Directiva 79/7/CE privind aplicarea progresiva a tratamentului egal privind regimul legal de securitate socială (protecția împotriva riscurilor la îmbolnăviri, invaliditate, bătrânețe, accidente de munca, boli profesionale, șomaj și asistență socială).
- Directiva 75/117/CE privind aplicarea principiului egalității de remunerație pentru femei și bărbați.

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

A. Lucrări de specialitate

- *M. T. Oroveanu - Deontologia funcționarului public, Ed. Academiei Române, Studii de drept românesc;*
- *Vivek Ramkuman – Our money, our responsibility A Citizens’Guide to Monitoring Government Expenditures;*
- *Exercitarea controlului asupra corupției în Finlanda prof. Dr. Ari Salminen*
- *Barbara Killinger INTEGRITY – doing the right thing for the right reason, McQueen’s University Press, 2007*
- *Eric Chewtynd și Frances Chewtynd, Participarea cetățenească pentru îmbunătățirea procesului decizional în administrația publică locală, Research Triangle Institute— Programul de Asistență pentru Administrația Publică din România, București 2001;*
- *Marieta Avram, Marian Nicolae, Horațiu Dumitru, Bogdan Dumitrache, Ghid legislativ pentru organizațiile neguvernamentale din România, APADOR-CH, București, 2002;*
- *Androniceanu, A. (2008), Noutăți în managementul public, Ediția a III-a, Editura Universitară, București, pp. 310-312.*
- *Țonea B., Rădulescu C., Drăghici V. - Standarde de integritate în sistemul educațional preuniversitar – Suport de curs*

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

B. Documente de politici publice:

- *Strategia Anticorupție în Educație;*
- *Strategia națională anticorupție privind sectoarele vulnerabile și administrația publică locală pe perioada 2012-2015*
- *Proiectul Codul Etic din Învățământul Preuniversitar*

C. Legislație:

- *Legea 1/2011 - Legea Educației Naționale*
- *Legea nr. 53 din 2003 - Codul Muncii*
- *Legea nr. 7 privind Codul de conduită a funcționarilor publici, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 157 din 23/02/2004;*
- *Legea nr.477/2004 privind Codul de conduită a personalului contractual din autoritățile și instituțiile publice;*
- *Legea nr. 571 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnaleză încălcări ale legii publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1214 din 17/12/2004;*
- *Legea nr. 50/2007 pentru modificarea și completarea legii nr. 7/2004 privind codul de conduită a funcționarilor publici (consilierul de etică);*
- *Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public;*
- *Legea nr. 52/2003 cu privire la transparența decizională;*
- *Legea nr. 161/2003 privind conflictul de interese;*
- *Legea 554/2004 privind contenciosul administrativ;*
- *Legea 188/1999, Statutul funcționarilor publici.*

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMANIEI
Ministerul Dezvoltării Regionale
și Administrației Publice

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității
Administrative"

„Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare”
- Proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional „Dezvoltarea Capacității Administrative”-
Cod SMIS 30342

D. Surse web:

- www.edu.ro
- www.educatiepentruviitor.ro
- www.aid-romania.org
- www.ancic.ro
- www.transparency.org.ro
- www.advocacy.ro
- www.geert-hofstede.com

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

